

Renvogteren Jens Rosing

Af Jens Fynbo

Fra »Den dragende flok«.

Når man som 70-årig ser tilbage over et liv som forfatter, maler, foredragsholder og tegner – herunder ikke mindst tegning af mange grønlandske frimærker, så må det være en speciel oplevelse, at se tilbage på en ca. 10-års periode, hvor arbejdet med tamrener var den dominerende beskæftigelse.

Min kone og jeg har været i den lykkelige situation, at vi har kendt Jens Rosing fra krigsårene, hvor han kom til Grønland for at besøge sine forældre, og ikke kunne komme tilbage og fortsætte sin uddannelse i Danmark. Så kom han på efterskole i Egedesminde, og da han var færdig der, blev vi forflyttet til Jakobshavn, hvor der desuden manglede en medhjælper på kontoret, og så kom Jens derover, hvor han kunne bo hos sin farbror Peter Rosing og blive uddannet som kontormand. – Indtil andet måtte vise sig muligt.

Da krigen sluttede rejste Jens til Danmark – for der var visse evner, som skulle udvikles – selvom han klarede kontorarbejdet fint, som det var dengang med blyant, papir, pen og blæk. Det var jo værktøj, som han forstod at bruge, selv-

om han måske nok hellere ville anvende det på en anden måde.

Jens Rosing havde også sin hjemstavns befolkning – grønlænderne – i tankerne. Hvad var bedst for Grønlands befolkning, og i København kendte han en ligesindet nemlig kontorchef Magnus Jensen.

Sammen gennemgik de de overvejelser som Fridtjof Nansen & Knud Rasmussen havde haft med henblik på at sikre Grønland kød og skind fra tamrener, en sag som også Peter Freuchen i sin tid fik op til debat i danske aviser.

Dengang nøjedes man med at indføre fåreavl i Grønland, og det har heller ikke været dårligt, men tanken om tamrendrift havde nu grebet kunstneren Jens Rosing, så han tog på en tur til Hardanerviddén, hvor der også drives tamrenavl i et område der – bevoksningsmæssigt – ligner Grønland visse steder.

Da Jens kom hjem fra denne tur gav han en orientering om forholdene for tamrenavl til Magnus Jensen og sammen gik de i gang med at søge bevilling til at få de – efterhånden ret gamle – overvejelser ført ud i livet.

Jens i Lapland.

Fra foråret 1950 fik Jens – på eget initiativ – en stilling som renvogter i svensk lapland i et halvt år, og da det halve år var udløbet havde man i Den Kongelige Grønlandske Handel og Grønlandsdepartementet forstået, at nu havde man en reel mulighed for at få renavl indført i Grønland under en betryggende ledelse, så man bevilgede Jens en studierejse til de norske samer i Nord-Trøndelag og Finmarken.

Derefter blev der bevilget en rejse for Jens Rosing og sammen Anders Stueng til Godthåb distriktet, hvor de i de følgende

10 måneder undersøgte forholdene for rener i »beite«-områderne, og sammen blev de to – ikke mindst baseret på Anders Stuengs mangeårige erfaring fra Finmarken – enige om, at forholdene i området omkring Itivnera i Godthåbfjord-området var ideelle for tamrenavl.

Jens Rosing blev i Grønland og tog imod den norske lappefoged Peder Hagen, for at få en udtalelse fra en af de mest sagkyndige indenfor tamrenavl.

Når man studerer Peder Hagens udførlige rapport fra hans rejse i Godthåb-landområdet får man en meget klar be-

kræftelse på den udtalelse som Anders Stueng og Jens var kommet med.

Hagen anså området for perfekt til dette formål, og de nødvendige bevillinger til at føre planen ud i livet blev godkendt – efter en grundig behandling på Magnus Jensens skrivebord.

Jeg havde deltaget lidt i den afsluttende sagsbehandling og primo september blev jeg kaldt ind til Magnus Jensen og fik besked på, at da han ikke kunne afse tid til den lange rejse til Finmarken – ca. 6 dage hver vej og nogle dage til indfangning og afskibning af dyrene – så måtte jeg tage derop sammen med veterinærinspektør Sjelle Hansen og sørge for afskibning, afregning osv.

Jeg følte, at det var en enestående oplevelse for mig, at få lov til at rejse til Finmarken og afskibe grundlaget for et nyt erhverv i Grønland. Jens Rosing rejste derop nogle dage før Sjelle Hansen og jeg.

Vi kom til Kjøllefjord den 8. september med hurtigruten fra Trondheim, hvortil vi var ankommet med tog fra København.

Såvel afskibning som befordring over Atlanten af de 300 dyr – hvoraf kun 263 overlevede transporten – gav visse problemer, men den 25. september 1952 gik den første tamren i land i Godthåboområdet og Jens skrev i sin rejserapport – sammen med 2 samer fulgte han dyrene ombord på »Hanne S« fra Kjøllefjord til Godthåb osv. – at »Det var et uforglemmeligt syn, at se det ene dyr efter det andet springe op over klipperne med rejste hoveder og haler«.

Kunstneren, forfatteren m.v. Jens Rosing var med den dag og den næste halve

Fra »Den dragende flok«.

snes år i det barske job med at lære renerne, hvor de måtte/kunne bevæge sig hen i Grønland.

Det var en krævende opgave Jens og de 2 samer fik fra starten.

Renerne skulle lære det nye land at kende. De skulle anvises, hvor de måtte bevæge sig hen i et terræn, der var helt anderledes bjergrigt og vanskeligt at gå i end det, de var vant til – som de kendte så godt – så renvogterne måtte anvisе dyrene de rigtige baner over og omkring fjeldene og vandet/isen.

Dyrene fik lært nogle faste trækruter og i 1953 kom så de første tamrenkalve til Grønland – 66 stk. – De første GRØNLANDSKE tamrener.

Når Jens kunne holde ud i årene i Itivnera, så er en anden årsag også den, at hans Dagny blev hans ryglæn i Itivnera. Der voksede en lille familie op omkring ham i årene i Godthåbsfjord-området. En bedre støtte kunne han ikke have fået.

Det blev samene John Eira, som overtog ansvaret for tamrenerne, da Jens Ro-

Jens og Dagny med Aslak og Øjvind i Itinnera 1955.

sing – med familie – rejste hjem. Der var endnu ikke nogen af landets egne, som kunne overtage ansvaret efter Jens Rosing.

Jens havde vist, at han kunne klare både det praktiske arbejde, ledelsen og det deraf følgende store ansvar.

Jens Rosing har, med sine rige kunstneriske evner samtidig gennem sin indsats som ansvarlig for gennemførelsen af forsøg med tamrenavl i Grønland, vist sin ansvarsbevidsthed overfor sine landsmænd i Grønland. Med dette forsøg er der – udover bedre kød- og skindforsyning skabt et nyt erhverv i Grønland.

Til dette formål anvendte Jens Rosing ca. 12 år, så var det bevist, at Fridtjof Nansen & Knud Rasmussens tanker havde været rigtige. Tamrenavl kunne nu indgå i Grønlands erhvervsmuligheder ligesom fåreavlen – et vigtigt supplement.

Til belysning af dette skal blot anføres at: i perioden 1953-61 blev der slagtet 1422 tamrener og samtidig voksede bestanden til 3000 dyr.

Så kunne Jens Rosing med familie vende tilbage til de andre områder, hvor hans evner var af samme høje standard. – Læs hans bøger, hør hans foredrag, se hans grønlandske frimærker og andre tegninger. Et mangesidet geni, der samtidig har øje for sine landsmænds behov for kød, skind og erhverv.

En god halv snes år blev primært – af en kunstner – anvendt til at sikre landsmændene en ekstra erhvervs-forsyningskilde.

Tillykke på fødselsdagen, Jens. Du kan se tilbage over en rigt varieret 70-års periode, hvor du har gjort Grønland kendt og agtet og samtidig har du vist tamrenerne vej ind i den grønlandske hverdag.